

PYHÄRANNAN KUNTA KUNTASTRATEGIA 2026 ->2030 JA TOIMENPIDESUUNNITELMA

**Kunnanvaltuusto 24.08.2026
Kunnanhallitus 17.08.2026**

SISÄLLYSLUETTELO

1. STRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT	1
2. PYHÄRANNAN KUNNAN ARVOT	2
2.1. VASTUULLISUUS.....	2
2.2. UUDISTUMINEN	2
2.3. AVOIMUUS	3
2.4. ROHKEUS	3
3. VISIO.....	4
4. STRATEGISET TAVOITTEET 2030	5
5. STRATEGIAN KÄRJET	6
5.1. ELINVOIMAN JOHTAMINEN	6
5.1.1. TYÖSSÄKÄYNTIALUEESEEN INTEGROITUMINEN	6
5.1.2. YRITYSTOIMINNAN VAHVISTAMINEN	6
5.1.3. VETOVOIMAINEN ASUMINEN	6
5.1.4. MATKAILUN KEHITTÄMINEN	7
5.1.5. SEUDULLISEN YHTEISTYÖN LAAJENTAMINEN	7
5.1.6. ELINVOIMAN MITTARIT	7
5.2. HYVINVOINNIN JOHTAMINEN	8
5.2.1. ENNALTAEHKÄISEVÄT KOHDENNETUT HYVINVOINTITOIMET TUKEMAAN KASVUA JA KAIKENIKÄISTEN AKTIIVISUUTTA JA OSALLISTAMISTA	8
5.2.2. HYVINVOINNIN MITTARIT	9
6. VASTUUT; SEURANTA JA RESURSSIT	10
7. PALVELUSTRATEGIA	11

1. STRATEGIAN LÄHTÖKOHDAT

Hyvinvoinnista elinvoimaa

Pyhäranta on noin 1 900 asukkaan merellinen maaseutukunta, jonka väestökehitykseen vaikuttavat ikääntyminen, muuttoliike ja lähialueiden työmarkkinoiden rakennemuutos. Kunnassa luonnollinen väestönlisäys on negatiivinen, eli kuolleisuus on syntyvyyttä suurempaa. Kunnan nettomuutto on ollut pitkään negatiivinen. Kuntaan muuttaneiden keski-ikä on ollut korkea, ja toisaalta suurin kunnasta pois muuttava ikäryhmä on nuoret 15-19 vuotiaat, jotka muuttavat kunnasta opintojen pariin. Kunnan väkiluku on ollut kroonisesti vuosittain noin 25 henkeä vähenevä.

Kunnan työvoiman määrä on noin 800 henkeä. Kunnassa olevien työpaikkojen määrä on noin hieman alle 400. Kunnassa on noin 180 työnantajaa. Siten kunnan yritykset ovat keskimäärin erittäin pieniä. Huomioiden, että pendelöinti kunnan työpaikkoihin on noin 50%, on selkeää, että kunnan yritystoiminta painottuu voimakkaasti yksityrittämiseen. Vastaavasti kunta profiloituu voimakkaasti asumiseen. Kunnan 800 työikäisestä noin 600 henkeä käy työssä kunnan ulkopuolella. Siten kunta on korostetun riippuvainen lähialueiden taloudellisesta menestyksestä.

Pyhärannan kunnan taloudessa on sekä vahvuuksia että heikkouksia. Kunta on lähes velaton, ja kunnan taseessa on edellisten tilikausien ylijäämiä noin 1000 euroa kuntalaista kohden. Kunnan jatkuvien toimintojen käyttötaloudessa on noin 0,5 kunnallisveroprosenttiyksikön suuruinen vaje, joka uhkaa kasvaa väestön vähenemisen sekä valtion talouden toimenpiteiden seurauksena. On ilmeistä, että seuraavien valtiollisten vaalien jälkeen kuntakenttään kohdistetaan voimakkaita muutospaineita. Kuntia kannustetaan yhdistymiseen ja yhteistyöhön. Pyhärannan kunnan osalta kriittisin arviointi kohdistuu kunnan palveluverkkoon, päiväkoteihin ja alakouluihin. Naapurikunnat eivät ole kaukana, joten on ilmeistä, että kuntaliitokset johtavat alueemme palveluverkon supistamiseen.

Kuntastrategian lähtökohdaksi on asetettu, että kunnassa ylläpidetään kolme koulua ja kolme päiväkotia. Pienellä ketterällä kunnalla on mahdollisuus toimia taloudellisesti ja tehokkaasti edellyttäen, että investoinnit ovat tarkkaan harkittuja ja tuottavia. Lisäksi kunnan tulee kyetä investoimaan elinkeinorakenteen muutokseen panostamalla yritystoiminnan ja työpaikkojen määrän kasvuun kunnan alueella. Huomioiden kuitenkin, että kunnan lähialueilla on mittavia teollisen toiminnan kasvuodotuksia, on kunnalla myös mahdollisuus panostaa uusien asukkaiden hankintaan. Kunta voi tarjota luonnonläheistä laadukasta väljää asuinympäristöä. Kunnan pienet päiväkodit ja valtakunnallista trendiä vastaan taistelevat kyläkoulut tarjoavat lapsille turvallisen ja ihmisläheisen kasvuympäristön.

Hyvinvoinnin osalta kunta sijoittuu monissa mittareissa keskitason tuntumaan. Kunta on menestynyt erinomaisesti lasten hyvinvointia ja liikunnallisuutta kuvaavissa mittareissa. Valtakunnallinen useasta indikaattorista koostettu hyte-kerroin on Pyhärannassa alle alueellisen ja valtakunnallisen keskiarvon. Kunnalla on erinomaiset mahdollisuudet parantaa sekä asukkaiden kokemaa että mitattavissa olevaa hyvinvointia.

Pyhärannan kunnan strategia vastaa näihin muutostekijöihin yhdistämällä elinvoiman ja hyvinvoinnin yhdeksi johtamisen kokonaisuudeksi.

2. PYHÄRANNAN KUNNAN ARVOT

2.1. Vastuullisuus

Pyhäranta toimii päätöksissään ja palveluissaan kestävästi, oikeudenmukaisesti ja läpinäkyvästi huomioiden sekä nykyiset asukkaat että tulevat sukupolvet

1. Taloudellinen vastuullisuus

Kunnan taloutta hoidetaan pitkäjänteisesti ja tasapainoisesti. Verovaroja käytetään tehokkaasti ja harkitusti. Velkaantuminen pidetään hallinnassa. Investoinnit tehdään niin, että ne tukevat kestävä kehitystä ja hyvinvointia.

2. Sosiaalinen vastuullisuus

Kaikkien asukkaiden hyvinvointia edistetään tasapuolisesti. Kunnan järjestämät palvelut ovat saavutettavia ja laadukkaita. Edistetään yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja syrjimättömyyttä. Huolehditaan henkilöstön hyvinvoinnista ja oikeudenmukaisesta kohtelusta.

3. Ympäristövastuu

Luonnonvaroja käytetään kestäväällä tavalla. Vähennetään päästöjä ja edistetään ilmastotavoitteita. Suunnitellaan maankäyttöä ja rakentamista ympäristöä säästävästi. Suojellaan luonnon monimuotoisuutta.

4. Hyvä hallinto ja läpinäkyvyys

Päätöksenteko on avointa ja perusteltua. Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua ja vaikuttaa. Toiminta on eettistä ja lainmukaista. Korruption ja väärinkäytösten ehkäisy on keskeistä.

2.2. Uudistuminen

Pyhärannan kunta kehittää toimintaansa, palvelujaan ja rakenteitaan muuttuvien olosuhteiden mukaisesti siten, että se pystyy vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja hyödyntämään uusia mahdollisuuksia.

1. Toiminnan kehittäminen

Palvelujen jatkuva parantaminen ja innovointi etsimällä uusia toimintatapoja esimerkiksi panostamalla digitaalisiin palveluihin ja hyödyntämällä uusia teknologisia ratkaisuja. Tehokkuutta ja vaikuttavuutta lisätään hyödyntäen tekoälyn mukanaan tuomia mahdollisuuksia.

2. Ennakoiva johtaminen

Kunnan strategiassa ja päätöksenteossa huomioidaan tulevaisuuden ilmiöt (väestömuutos, teknologia, ilmastonmuutos). Kunnallisessa päätöksenteossa tavoitellaan reagointivalmiutta ja muutoskyvykkyyttä. Osaamisen ja henkilöstön kehittäminen on kunnan uudistumisen kulmakivi. Henkilöstön koulutuksella ja

oppimisella vahvistetaan muutosmyönteistä organisaatiokulttuuria sekä kannustetaan uusien taitojen hyödyntämiseen.

2.3. Avoimuus

Pyhärannan kunnan toiminta, päätöksenteko ja tavoitteet ovat läpinäkyviä, ymmärrettäviä ja kuntalaisten saatavilla. Avoimuudella rakennetaan luottamusta kunnan ja asukkaiden välillä sekä pyritään aktiiviseen vuorovaikutukseen.

Päätöksenteosta viestitään selkeästi ja ajoissa. Kunnan asiakirjat ovat julkisia. Kun tieto on avointa, asukkaat voivat muodostaa mielipiteitä ja ottaa kantaa. Kunnan tavoitteet, perustelut ja vaikutukset tuodaan esiin ymmärrettävästi. Toiminta on rehellistä, eettistä ja läpinäkyvää.

Avoimuus on edellytys osallisuudelle, eli sille, että kuntalaiset voivat osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan. Osallistumismahdollisuudet (kuulemiset, kyselyt, työpajat) perustuvat avoimeen tiedon jakamiseen. Osallistaminen pohjautuu edustukselliseen demokratiaan ja tiiviiseen yhteistyöhön kunnan yhteisöjen ja yrittäjien kanssa.

Pyhäranta on yhteisöjen ja yrittäjien kunta. Kunta tiivistää yhteistyötä yritysten, järjestöjen ja myös lähialueen kuntien kanssa. Emme kilpaile toisten kuntien kanssa, vaan rakennamme kuntien yhteisiä vahvuuksia ja monialaista yhteistyötä palvelujen tuottamisessa. Olemme avoimia myös Pyhärannasta ulospäin.

2.4. Rohkeus

Kunnassa tehdään ennakkoluulottomia, ja tulevaisuuteen suuntautuvia ratkaisuja epävarmuuden ja muutoksen keskellä. Uskallamme tehdä vaikeitakin päätöksiä.

3. VISIO

Pyhärannassa arki toimii ja ihmiset voivat hyvin. Pyhärannan väestö kasvaa. Pyhäranta ammentaa vetovoimaa maaseutumaisesta asumisesta, lapsiystävällisistä päiväkodeista ja kyläkouluista.

Pyhäranta ottaa osansa lähialueiden teollisesta menestyksestä ja kunnan pk-yrityksistä.

Pyhärantalaiset ovat aktiivisia toisistaan ja ympäristöstään välittäviä ihmisiä. Kunta ja kunnassa toimivat yhteisöt tekevät saumatonta yhteistyötä kunnan asukkaiden hyväksi.

Pyhärannan tapahtumissa kohdataan lämpimästi niin matkailijat, vapaa-ajan asukkaat kuin satunnaiset ohikulkijat.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2029

ELINVOIMAN TAVOITTEET

- Väestökehitys kääntyy tasapainoon vuoteen 2030 mennessä vähintään ± 0
- Nettomuutto on positiivinen
- Väestöllisen huoltosuhteen paraneminen
- Yritysten määrä kasvaa
- Saavutetaan työllisyyden hyvä taso
- Pyhäranta on monipuolinen matkailukohde
- Pyhäranta tiivistää integroitumista lähialueen kuntiin

HYVINVOINNIN TAVOITTEET

- Pyhärannassa asukkaiden hyvinvointi ja terveys on kansallista kärkeä (Valtakunnallisella HYTE-indeksillä mitattuna)
- Pyhärannassa ylläpidetään päiväkodit ja alakoulut lähellä, kolmessa kyläkeskuksessa
- Vahvistetaan osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tekemällä saumatonta yhteistyötä kunnan ja kunnan yhdistysten välillä ja myös yhdistysten kesken.

5. STRATEGIAN KÄRJET

5.1. Elinvoiman johtaminen

5.1.1. Työssäkäyntialueeseen integroituminen

- Ajatellaan työssäkäyntialuetta lähialueita laajemmin tukemalla etätyötä ja monipaikkaisuutta
- Parannetaan digiyhteyksiä sekä langattoman verkon kattavuuden että valokuidun osalta
- Huolehditään liikenneyhteyksien kehittämisestä ja ylläpidosta
- Pyhäranta kuuluu Turun työllisyysalueeseen. Pyhärannalle on tärkeää, että työllisyyttä edistetään yli maakuntarajan.

Miten:

Onnistuminen edellyttää edunvalvontaa keskeisten sidosryhmien suuntaan. Valtion viranomaiset vastaavat toisaalta väyläverkosta ja toisaalta rahoittavat joko kokonaan tai tukevat väylien ja tietoliikenneinfran rakentamista. Työllisyyden hoidossa Pyhäranta on valinnut kuulumisen Turun työllisyysalueeseen, joka hoitaa alueen keskitetyt työllisyyspalvelut. Pyhäranta kuuluu Uudenkaupungin lähipalvelualueeseen, ja kunnan tulee varmistaa, että tarjottavissa palveluissa on joustavat mahdollisuudet maakuntarajan ylittämiseen.

5.1.2. Yritystoiminnan vahvistaminen

- Käynnistyvien yritysten ja toimivien yritysten palvelut Pyhärannan yrityksille tuottaa Ukipolis.
- Kunta osallistuu asukaslukuunsa suhteutettuna Ukipoliksien aluekehityshankkeisiin
- Kunta toimii aktiivisesti yhteistyössä alueen yrittäjäjärjestöjen kanssa
- Kunta hyödyntää 8-tien logistiset mahdollisuudet ja luo yrityksille uusia sijoittumismahdollisuuksia kuntaan.

Miten:

Kunta osallistuu Ukipoliksien kautta aluekehitykseen ja kunnan yhtiöitä tukevien palvelujen kehittämiseen Ukipoliksien hallitustyön kautta

Kunnasta on edustus yrittäjäjärjestöjen ja Ukipoliksien järjestämissä tapahtumissa

Kunta selvittää vuoden 2027 ensimmäisen vuosipuoliskon aikana mahdollisuuksia lisätä yritystonttien tarjontaa 8-tien välittömässä läheisyydessä. Selvityksessä tarkastellaan alueen soveltuvuutta yritystoimintaan, tarvittavia kaavoitus- ja liikennejärjestelyjä sekä mahdollisuuksia muodostaa uusia yritystontteja.

5.1.3. Vetovoimainen asuminen

- Kunnan maaseutumaisista kylistä on alle 30 minuutin matka kaikkiin lähikaupunkeihin. Alue muodostaa lähes 70 000 asukkaan työssäkäyntialueen.
- Kunta tarjoaa sekä merellistä että maaseutumaista väljää omistusasumista
- Kunta toimii vuokra-asumisen mahdollistajana
- Kunnan strategia lähikoulujen ja päiväkotien ylläpidosta turvaa kuntalaisten omistamien kiinteistöjen arvon säilymistä

Miten:

Kunta lisää tonttitarjontaa kaavoittamalla ranta-alueiden läheisyydessä olevia alueita omakotiasumiseen. Tontteihin kytketään mahdollisuuksien mukaan asukastarpeisiin pohjautuen esimerkiksi venepaikkoja ja vuokraviljelypalstoja.

Kunta on joustava ranta-alueiden yleiskaavassaan. Kunta on joustava muuttamaan vapaa-ajan asumista pysyväksi asumiseksi. Kunnan kuivan maan tontit ovat edullisia, ja tontteja voidaan yhdistää asukastarpeiden mukaan suuremmiksi alueiksi.

Kunta suunnittelee ja käynnistää kokeiluhankkeen, jossa kunta

- Etsii pääomasijoittajan, joka on valmis investoimaan kunnan alueelle rakennettaviin vuokra-asuntoihin. Asunnot voivat olla minitaloja, rivitaloja tai moduulirakenteisia omakotitaloja
- Kunta selvittää myös mahdollisuuden investoida itse omistamansa osakeyhtiön välityksellä edellä kuvatun mallin mukaisiin kohteisiin. Kunta voi myöhemmin myydä vuokratun kohteen pääomasijoittajalle.
- Kunta aktivoituu Pyhäranta -brändin markkinoinnissa ja tonttiansa markkinoinnissa kohderyhminä seudulla asuvat perheet, etätyöntekijät ja alueen työvoimaa etsivien yritysten rekrytointikampanjat

5.1.4. Matkailun kehittäminen

- Pyhärannan lukuisia luontokohteita tulee nostaa esille kyliemme helminä
- Idyllisen Rantatien vetovoimaiset kohteet ja pyöräilymatkailun mahdollisuudet
- Pyhärannan tapahtumien lisääminen, nostattaminen ja sesonkien pidentäminen

Miten:

Tuotetaan laadukasta kuvausta kohteistamme. Aktivoidaan ja lisätään some-markkinointia. Järjestetään kunnan yhteinen tapahtumakalenteri ja ohjataan tapahtumien sijoittumista etenkin kesäkauden aikana. Markkinoidaan yhdessä Vakka-Suomen ja Rauman kanssa.

5.1.5. Seudullisen yhteistyön laajentaminen

- Yhteistyö Rauma, Uudenkaupunki ja Laitila sekä muu Vakka-Suomi
- Kuntien yhteiset toimintatavat turvaavat resurssien käyttöä ja toiminnan jatkuvuutta häiriötilanteissa. Mahdollistaa myös työnjaon kuntien välillä.
- Pieni kunta toimii osana suurempaa kokonaisuutta
- Yhteiset kehittämishankkeet ja palveluratkaisut. Toteutuneita toimintamalleja: Ukipolis, Vesihuolto, Kirjastopalvelut, työllisyyspalvelut

Miten:

Aktivoidutaan alueen kehitysresurssien yhdistämisessä: yhteisellä kehittämismallilla tunnistetaan esimerkiksi tekoälyratkaisut prosessiemme tehostamisessa. Tuottavuutta tai palvelua parantavat prosessit otetaan käyttöön kaikissa kunnissa vuoron perään toisiltamme oppien.

5.1.6. Elinvoiman mittarit

Väestö

- määrä, keski-ikä, huoltosuhde, nettomuutto

Elinkeinot

- Yritysten lukumäärä, työpaikkojen lukumäärä
- Työttömyys-%, pendelöinti
- Asumisen hankkeiden toteutuminen
- Tapahtumien lukumäärä, kävijöiden lukumäärä

Kunnan talous

- Kunnallisvero-%, Varsinais-Suomen keskiarvo, Naapurikuntien keskiarvo
- Tilikauden tulos, poistot ja investoinnit, Velat, Velat per asukas vs Suomen keskiarvo
- Verotulot per asukas, verotulot yhteensä

5.2. HYVINVOINNIN JOHTAMINEN

Pyhärannassa halutaan, että asukkaiden hyvinvointi ja terveys on kansallista kärkeä (Valtakunnallisella HYTE-indeksillä mitattuna).

Pyhärannassa teemme kaikkemme lapsiperheiden eduksi ja pidetään kyläkeskukset elävinä ja vireinä ylläpitämällä päiväkodit ja alakoulut perheiden lähellä, kolmessa kyläkeskuksessa.

Uskomme, että aktiiviset ihmiset välittävät toisistaan. Vahvistamme osallisuutta ja yhteisöllisyyttä tekemällä saumatonta yhteistyötä kunnan ja kunnan yhdistysten välillä ja myös yhdistysten kesken.

5.2.1. Ennaltaehkäisevät kohdennetut hyvinvointitoimet tukemaan kasvua ja kaikenikäisten aktiivisuutta ja osallistamista

Kunta tukee aktiivisesti yhteisöjen toimintaa. Yhteisöjen toiminta vähentää kaikissa ikäryhmissä sosiaalista eriytymistä ja vähentää yksinäisyyden tunnetta.

Lapset ja nuoret

- Varhainen tuki koulujen toimesta
- Harrastusmahdollisuudet kaikille

Työikäiset

- Työllisyyden tukeminen
- Mielenterveyden edistäminen

Ikääntyneet

- Kotona asumisen tukeminen
- Yhteisölliset palvelut

Miten:

Vahvistetaan järjestöyhteistyötä kunnan ja yhdistysten välillä sekä kunta toimii katalysaattorina yhdistysten kesken tapahtuvan yhteistyön lisäämisessä. Kunta on aktiivinen tukemaan yhdistyksiä auttamalla, selvittämällä ja optimoimalla sekä kunnan sisäiset että ulkoiset rahanlähteet. Kunnan strategisena tehtävänä on

tukea yhdistyksiä niin, että kunnan kaikille väestöryhmille on kohdennettu monipuolista ja aktiivista yhdistystoimintaa liikunnan ja kulttuurin saralla. Kunta edistää hyvinvointia sopien Varha-yhteistyöstä kuntouttavan työtoiminnan tuottamiseksi

Yhteistyötahoina kunnan yhdistykset, alueelliset yhdistykset, seurakunta, Laukola-säätiö, ja Ravakka, Varha

Kunnan resursseina: Kunnan käyttötalouden varat, osallistava budjetointi, kunnan vaikuttamistoimielimet, Ikäihmisten tukirahaston toiminta kotona asumisen tukemisessa. Kunnan hyvinvointikoordinaattori/yhteistyöntekijä.

Kunnan hyvinvointia johdetaan kunnanhallituksen kautta kirjaten hyvinvoinnin edistämisen tarpeet kunnan hyvinvointisuunnitelmaan. Hyvinvointia johdetaan poikkihallinnollisesti läpi kunnan kaikkien toimialojen.

5.2.2. Hyvinvoinnin mittarit

- HYTE-kerroin ja kertoimen keskeiset indikaattorit
- Sairastavuusindeksi
- Työkyvyttömyys
- Lastensuojelun indikaattorit
- Asukastytyväisyys

6. VASTUUT; SEURANTA JA RESURSSIT

6 Vastuut

- Valtuusto: strategiset linjaukset
 - Hallitus: toimeenpanon ohjaus
 - Viranhaltijat: käytännön toteutus
 - Toimialat: omien tavoitteiden toteutus
-

7 Seuranta

- Strategian arviointi
 - Mittarien arviointi osana talousarvion valmistelua ja tilinpäätöksen yhteydessä
 - Hyvinvointikertomus valtuustolle
-

8 Talous ja resurssit

Strategia toteutetaan kestävän talouden periaatteella:

- Investoinnit kohdennetaan elinvoimaa vahvistaviin kohteisiin
- Ennaltaehkäisy vähentää pitkän aikavälin kustannuksia
- Yhteistyö tuo tehokkuutta

7. PALVELUSTRATEGIA

Kunnan palvelustrategia määritellään ja täydennetään valtuuston hyväksymän strategian toimenpidesuunnitelman jälkeen.

Palvelualuestrategiassa esitetään, mitä kunnassa tehdään itse, ja esitetään toimintasuunnitelma yhteistyöverkoston laajentamiseksi. Toimintasuunnitelmat kuvaavat strategian toimeenpanoa talousarviovuonna ja taloussuunnitelmakaudella.

Palvelustrategiassa sementoidaan kunnan palveluverkko ja palvelupisteiden sijainti.

Indikatiivisesti valtuuston päättämiin strategialinjauksiin pohjautuen:

- Päiväkodit ja alakoulut kolmessa kyläkeskuksessa
- Yläkoulut naapurikunnissa
- Kirjasto palveluna Laitilasta
- Kulttuuripalveluissa ja -harrasteopinnoissa Vakka-Suomen yhteistyö – Vakka-opisto
- Ukipoloksen yrityspalvelut
- Vesihuollon palvelut- talousvesi Uudestakaupungista
- Miten talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut järjestetään

Kun kumppanuudet ja oma palvelutuotanto on kuvattu, tunnistamme omat henkilöstöresurssi- ja kyvykkyytarpeemme. Kyvykkyyksien tueksi palvelustrategian komponentiksi kytketään henkilöstöstrategia